

བོད་རྒྱ་དབྱིན་གསུམ་ཆ་འཕྲིན་ལག་རྩལ་གྱི་ཆིག་མཛོད།

藏汉英对照 信息技术词典

Tibetan-Chinese-English
Information Technology
Dictionary

ཀྲུང་གོ་བོད་རིག་པ་དཔེ་སློན་ཁང་།

中国藏学出版社

བོད་རྒྱ་དབྱེན་གསུམ་ཆ་འབྲིན་ལག་རྩལ་གྱི་ཆོག་མཛོད།

藏 汉 英 对 照 信 息 技 术 词 典

Tibetan-Chinese-English Information Technology Dictionary

中 国 藏 学 出 版 社

责任编辑：尼玛卓玛

封面设计：李健雄

图书在版编目(C I P)数据

藏汉英对照信息技术词典 / 扎西次仁等编写. —北京: 中国藏学出版社, 2007. 7

ISBN 978-7-80057-914-1

I. 藏… II. 扎… III. 信息技术—词典—藏、汉、英 IV. G202-61

中国版本图书馆CIP数据核字(2007)第098347号

藏汉英对照信息技术词典

བོད་ཁྱེད་ཁྱེད་གསུམ་ཆ་འཕྲིན་ལག་རྒྱུ་ཚིག་མཛོད།

Tibetan-Chinese-English Information Technology Dictionary

扎西次仁 等编写

中国藏学出版社出版发行

北京牛山世兴印刷厂印刷

开本 787×1092 1/16

印张: 38 印数: 2000 册

2007 年 7 月第 1 次印刷

ISBN 978-7-80057-914-1/G · 40

定价: 54 元

ཚོག་མཛོད་འདི་ནི་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་ནུས་ཀྱངས་ལས “ཆ་
འཕྲིན་ལག་རྩལ་ཐད་ཀྱི་བོད་ཡིག་ཐ་སྐད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཚད་ཅུན་ལ་ཞིབ་འཇུག” ཅེས་པའི་ལས་འབྲས་
སྒྲིག་ཡིན།

བོད་རྒྱ་དབྱེན་གསུམ་ཆ་འཕྲིན་ལག་རྩལ་གྱི་ཚོག་མཛོད།

གཙོ་སྒྲིག་པ། བཟ་ཤིས་ཚེ་རིང་།

སྒྲིག་པ་པོ།

དགེ་འདུན།
མགོན་པོ་རབ་བརྟན།
དངོས་གྲུབ།
ལྷགས་ཐར་རྒྱལ།
འཇམ་དགའ།
ཉི་མ་རྫོལ་མ།
གདུགས་དཀར་ཚེ་རིང་།
རྟོན་རྒྱལ།
དབའ་རིས་སངས་རྒྱལ།

འཕགས་མོ་དོན་གྲུབ།
སློ་བཟང་མཐུ་མེད།
དབང་གྲགས་རྒྱལ།
འབྲུག་པ།
ཆོ་མཁར་བཟ་ཤིས།
ཆོ་རིང་རྒྱལ།
ཆོ་རིང་ཆོས་འཕེལ།
ཆོ་རིང་དོན་གྲུབ།
ཕང་ཞའོ་ལྷུང་།

ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ།
སློ་ཡངས་རྒྱལ།
སངས་རྒྱལ།
བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ།
བསོད་ནམས་རྟོ་རྩེ།
དུའུ་ཐའན།
ལྷག་པ་ཚེ་རིང་།

ལས་རོགས་གཞན་པ།

བཟ་ཤིས་དབང་ལྷུག
མགོན་པོ་གཡལ་རྒྱལ།
སློལ་མ་ཐར།
ཉི་མ་བཟ་ཤིས།
བཟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས།
ལྷུབ་བཟན་ཕུན་ཚོགས།
རྟོན་བྱ་ཚེ་རིང་།

གནམ་གང་དགེ་བཤེས།
ཕུར་ཁོ།
ཕུར་བྱ་ཚེ་རིང་།
བན་དེ་མཁར།
སློ་བཟང་ཚེ་རིང་།
མི་འགྱུར།
མིག་དམར་རྒྱལ་པོ།

ཆོ་བརྟན་བཟ་ཤིས།
ཆོ་དབང་ལྷ་མོ།
ཆོ་རིང་རྟོན་བྱ།
ཡེ་ཤེས་བཟ་ཤིས།
གསང་བདག

中国藏学研究中心重点项目

《信息技术词汇·藏文》国家标准研究 成果之一

藏汉英对照信息技术词典

主 编：扎西次仁

编审人员：（以汉语拼音为序）

才科扎西
高定国
吉太加
罗杰
欧珠
索朗多吉
周华

才让加
更登
江嘎
洛桑土美
普毛端主
索南当周

陈玉忠
公保拉旦
拉巴泽仁
马进武
祁继先
王晓松

次仁顿珠
胡坦
卢亚军
尼玛卓玛
桑杰
益西桑布

参与部分翻译工作的其他人员：（以汉语拼音为序）

次旦扎西
贡布玉杰
明久
普布次仁
益西扎西

次仁罗布
才旺拉姆
南卡格西
桑德
扎西旺久

旦增平措
洛松泽仁
尼玛扎西
土登彭措
卓玛太

俄日才让
米玛加布
普日科
万德卡尔

This dictionary is a part of the work on the project of *Chinese National Standard of Tibetan Vocabulary of Information Technology*, which was funded by China Tibetology Research Center

Tibetan-Chinese-English Information Technology Dictionary

Author: Tashi Tsering

Co-Authors:

Beri Samgya	Losang Tume	Tseko Tashi
Douga Tsering	Lu Yajun	Tsering Chunpe
Gendun	Ngodrup	Tsering Gya
Gonbu Laden	Norgye	Tsering Thundru
Gyalmo Drupa	Nyima Droma	Wan Xiaosong
Gyetai Gya	Pumo Tundru	Wandra Gye
Hu Tan	Samgye	Yeshi Sambo
Jamga	Sonam Doje	
Laba Tsering	Sonam Tundru	

Other Participants:

Bande Kar	Norbu Tsering	Thuden Puntso
Droma Thar	Nyima Tashi	Tsedan Tashi
Gonbu Yugya	Pubu Tsering	Tsering Nobu
Losang Tsering	Purkho	Tsewan Lamo
Mima Gyabo	Sang Dhark	Yeshi Tashi
Minjur	Tashi Wanjiu	
Namgan Geshi	Tezin Pintso	

ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་ཞིབ་འཇུག་རྣམ་གྲངས།

“ཆ་འཕྲིན་ལག་རྩལ་ཐད་ཀྱི་བོད་ཡིག་ཐ་སྙད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཚད་ལྡན།”

ཞིབ་འཇུག་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་མཐུབ་ཁྲིད་པ། ལྷག་པ་ཕུན་ཚོགས།

ཞིབ་འཇུག་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་གཙོ་འགན། བཟ་ཤིས་ཚེ་རིང་།

ཞིབ་འཇུག་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ལས་བྱས་གཙོ་བོ།

དགེ་འདུན།

མགོན་པོ་རབ་བརྟན།

དངོས་གྲུབ།

ལྷགས་ཐར་རྒྱལ།

འཇམ་དགའ།

ཉི་མ་སྒྲོལ་མ།

གདུགས་དཀར་ཚེ་རིང་།

ནོར་རྒྱལ།

དཔའ་རིས་སངས་རྒྱལ།

འཕགས་མོ་དོན་གྲུབ།

སྒོ་བཟང་མཐུ་མེད།

དབང་གཤམ་རྒྱལ།

འབྲུག་པ།

ཚེ་མཁར་བཟ་ཤིས།

ཚེ་རིང་རྒྱལ།

ཚེ་རིང་ཚོས་འཕེལ།

ཚེ་རིང་དོན་གྲུབ།

མང་ཞལ་ལྷང་།

ཡེ་ཤེས་བཟང་པོ།

སྒོ་ཡངས་རྒྱལ།

སངས་རྒྱལ།

བསོད་ནམས་དོན་གྲུབ།

བསོད་ནམས་རྩི་རྩེ།

དུའུ་ཐའན།

ལྷག་པ་ཚེ་རིང་།

ལས་རོགས་གཞན་པ།

བཟ་ཤིས་དབང་ཕྱུག

མགོན་པོ་གཡུལ་རྒྱལ།

སྒྲོལ་མ་ཐར།

ཉི་མ་བཟ་ཤིས།

བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས།

ཐུབ་བསྟན་ཕུན་ཚོགས།

ནོར་བུ་ཚེ་རིང་།

གནམ་གང་དགེ་བཤེས།

ཕུར་ཁོ།

ཕུར་བུ་ཚེ་རིང་།

བན་དེ་མཁར།

སྒོ་བཟང་ཚེ་རིང་།

མི་འགྱུར།

མིག་དམར་རྒྱལ་པོ།

ཚེ་བརྟན་བཟ་ཤིས།

ཚེ་དབང་ལྷ་མོ།

ཚེ་རིང་ནོར་བུ།

ཡེ་ཤེས་བཟ་ཤིས།

གསང་བདག

中国藏学研究中心重点项目

《信息技术词汇·藏文》国家标准研究

学术指导：拉巴平措

课题主持人：扎西次仁

课题组成员：（以汉语拼音为序）

才科扎西	才让加	陈玉忠	次仁顿珠
高定国	更登	公保拉旦	胡坦
吉太加	江嘎	拉巴泽仁	卢亚军
罗杰	洛桑土美	马进武	尼玛卓玛
欧珠	普毛端主	祁继先	桑杰
索朗多吉	索南当周	王晓松	益西桑布
周华			

参与部分翻译工作的其他人员：（以汉语拼音为序）

次旦扎西	次仁罗布	旦增平措	俄日才让
贡布玉杰	才旺拉姆	洛松泽仁	米玛加布
明久	南卡格西	尼玛扎西	普日科
普布次仁	桑德	土登彭措	万德卡尔
益西扎西	扎西旺久	卓玛太	

Chinese National Standard of Tibetan Vocabulary of Information Technology

A project funded by the China Tibetology Research Center

Project Supervisor: Lhakpa Phuntsogs

Project Manager: Tashi Tsering

Project Participants:

Beri Samgya	Losang Tume	Tseko Tashi
Douga Tsering	Lu Yajun	Tsering Chunpe
Gendun	Ngodrup	Tsering Gya
Gonbu Laden	Norgye	Tsering Thundru
Gyalmo Drupa	Nyima Droma	Wan Xiaosong
Gyetai Gya	Pumo Tundru	Wandra Gye
Hu Tan	Samgya	Yeshi Sambo
Jamga	Sonam Doje	
Laba Tsering	Sonam Tundru	

Other Participants:

Bande Kar	Norbu Tsering	Thuden Puntso
Droma Thar	Nyima Tashi	Tsedan Tashi
Gonbu Yugya	Pubu Tsering	Tsering Nobu
Losang Tsering	Purkho	Tsewan Lamo
Mima Gyabo	Sang Dhark	Yeshi Tashi
Minjur	Tashi Wanjiu	
Namgan Geshi	Tezin Pintso	

དཔེ་སྐྱོན་གསལ་བཤད།

བོད་རིགས་ས་ཁུལ་དུ་ཆེས་འཁོར་དང་ཆ་འཕྲིན་ལག་སྒྲུབ་གྱི་སྒྲོ་བ་གསོ་འཕེལ་རྒྱས་བཀྲངས་ནས་
བོད་ཡུལ་ཆ་འཕྲིན་ཅན་དུ་འཛུགས་སྒྲེལ་བྱ་རྒྱུ་འོག་མས་སྒྲུལ་སྒྲུབ་མེ་མཁྱེགས་སུ་གཏོང་དགོས་ན་ནི། བོད་
ཡིག་གི་ཆ་འཕྲིན་ལག་སྒྲུབ་གྱི་ཐ་སྟངས་གཅིག་འཁྱུར་དང་ཚད་ལྡན་ཅན་དུ་བསྐྱར་ནི་གལ་འགངས་ཆེ་
ཞིང་མང་གཞིར་གྱུར་པའི་ལས་ཀ་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན། ང་ཚོས་ལས་ཀ་འདིར་སྒྲུལ་འདེད་གྱི་རུས་པ་
ངས་ཅན་ཞིག་འདོན་ངས་སྒྲུལ་སྒྲུབ་ནས་ 《བོད་རྒྱ་དབྱེན་གསུམ་ཆ་འཕྲིན་ལག་སྒྲུབ་གྱི་ཆོག་མཛོད་》
ཅས་པ་འདི་དཔེ་སྐྱོན་བྱས་པ་ཡིན།

ཆོག་མཛོད་འདི་ནི་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་གྱི་ཞིབ་འཇུག་རྒྱུ་གངས་ལས་
“ཆ་འཕྲིན་ལག་སྒྲུབ་ཐད་ཀྱི་བོད་ཡིག་ཐ་སྟངས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཚད་གཞིར་ཞིབ་ཞིབ་འཇུག་” ཅས་པའི་ལས་
འབྲས་ཤིག་ཡིན། ཞིབ་འཇུག་བྱ་གཞིའི་ལས་ཀ་འདིའི་ནང་བོད་རྫོངས་དང་། མཆོ་སྟོན། སེ་ཁྲོན། ཀན་
སུའུ། ཡུན་ནན་བཅས་ཞིང་རྫོངས་ལྔ་དང་པོ་ཅིན་ནས་ཕེབས་པའི་བོད་ཡིག་ཆ་འཕྲིན་ལག་སྒྲུབ་མཁས་
པ་ཁག་གཅིག་དང་། བོད་ཡིག་མཁས་པ། སྐར་རིག་པ་མཁས་པ་བཅས་མི་སྒྲུབ་ཞིབ་འཇུག་ཅན་ལྷག་ཅན་ལྷགས་
སྤྱོད་ཞིང་། ཁོང་ཚོས་ཆ་འཕྲིན་ལག་སྒྲུབ་གྱི་ཐ་སྟངས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྐྱར་བར་གྲོས་བསྐྱར་དང་ཞིབ་འཇུག་
ལོ་གཉིས་ལྷག་ཅན་བྱས་པ་བརྒྱུད་ 《ཆ་འཕྲིན་ལག་སྒྲུབ་གྱི་བོད་ཡིག་ཐ་སྟངས་》 ཅས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་ཚད་
ལྡན་བཅོས་གནང་བ་དང་སྒྲགས་ཐ་སྟངས་༥༠༠༠ལྷག་ཅན་ལོངས་པའི་ 《བོད་རྒྱ་དབྱེན་གསུམ་ཆ་འཕྲིན་
ལག་སྒྲུབ་གྱི་ཆོག་མཛོད་》 ཅས་པ་འདི་ཡང་ཚུམ་སྒྲིག་མཛོད་པ་རེད།

དོན་དངོས་ཐོག་ཆོག་མཛོད་འདི་ 《བོད་རྒྱ་དབྱེན་གསུམ་ཆ་འཕྲིན་ལག་སྒྲུབ་གྱི་ཆོག་མཛོད་》
དང་《རྒྱ་བོད་དབྱེན་གསུམ་ཆ་འཕྲིན་ལག་སྒྲུབ་གྱི་ཆོག་མཛོད་》 《དབྱེན་བོད་རྒྱ་གསུམ་ཆ་འཕྲིན་ལག་
སྒྲུབ་གྱི་ཆོག་མཛོད་》 བཅས་ཆོག་མཛོད་གསུམ་དུ་སོ་སོར་བཏོན་ཆོག་ཀྱང་། སྒྲིག་པ་པོས་འཛུལ་བདེ་
བའི་ཆེད་དུ། ང་ཚོས་ཆོག་མཛོད་ཆ་ཚད་གསུམ་པོ་ནི་ཆོག་མཛོད་གཅིག་ནང་དུ་བསྐྱུས་པ་ཡིན།

《བོད་རྒྱ་དབྱེན་གསུམ་ཆ་འཕྲིན་ལག་སྒྲུབ་གྱི་ཆོག་མཛོད་》 འདི་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་དུ་ཆ་
འཕྲིན་ལག་སྒྲུབ་སྐོར་གྱི་བོད་ཡིག་ཐ་སྟངས་ཀྱི་ཆོག་མཛོད་དཔར་དུ་བསྐྱར་པ་དང་པོ་ཡིན་པས། ཆེད་ལས་
རང་བཞིན་གྱི་དཀར་གནད་མང་པོ་འཕུད་ཐོག་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་ལྷག་ཆད་དང་ནོར་འབྱུལ་མི་
ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད་ངས་ལ་རྒྱུན་དུ་ཉུང་གྱི་སྒྲུབ་རྒྱ་ཡངས་པ་རྒྱུས་ཀྱིས་དགོངས་འཆར་ལྷག་སྒྲུབ་གནང་
རྒྱུ་འདི་རེ་བ་ནན་གྱིས་ལྟོ།

ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱོན་ཁང་།
༢༠༠༧ལོའི་ཟླ་༤པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉེན།

出版说明

众所周知，要发展藏族地区计算机和信息技术的教育，进而加速藏族地区信息化建设步伐，首先要做好藏文信息技术词汇的规范化和标准化。这是一项非常重要的基础性工作。为此我们出版了这本《藏汉英对照信息技术词典》，旨在对藏文信息技术词汇的统一和标准化工作起到一定的推动作用。

本词典是中国藏学研究中心“《信息技术词汇·藏文》国家标准”研究项目的课题成果之一。来自西藏、青海、四川、甘肃、云南等五省区及北京的40多位藏文信息技术专家、藏文文字专家和语言学专家先后参与了课题的研究工作，对信息技术词汇的藏文翻译进行了长达两年之久的探讨和研究，提出了《信息技术词汇·藏文》国家标准，同时编纂了这部《藏汉英对照信息技术词典》，收词达6000余条。

本词典实际上是三部对照词典，即《藏汉英对照信息技术词典》、《汉藏英对照信息技术词典》和《英藏汉对照信息技术词典》。为了方便读者查阅，我们将这三部完整的词典集中在同一本词典之中。

由于该词典是国内外第一部全面涉及信息技术词汇的藏文词典，专业性极强，加之我们编校人员水平有限，错误之处在所难免。因此，我们热切希望广大读者批评指正。

中国藏学出版社
2007年4月16日

Foreword

To unify the Tibetan translations of information technology terms by establishing a national standard of the terminologies is crucial for both digitalization and education of computer science and information technology in all Tibetan areas. We are publishing this dictionary for making our contribution on this cause.

This dictionary is a part of the work on the project of *Chinese National Standard of Tibetan Vocabulary of Information Technology*, which was funded by China Tibetology Research Center. Over 40 experts including Tibetan IT engineers and Tibetan language scholars from Beijing and various Tibetan areas including TAR, Qinghai, Sichuan, Gansu and Yunnan, have been involved in this project. The project group spent two years working on translating IT terminologies into Tibetan. A draft of national standard of Tibetan vocabulary of information technology has been submitted for approval and being released. Meanwhile, this dictionary, *Tibetan-Chinese-English Information Technology Dictionary*, covering over 6000 terms, has been prepared to be published.

Actually, this dictionary is a combination of following three dictionaries: a Tibetan-Chinese-English IT dictionary, a Chinese-Tibetan-English IT dictionary, and a English-Tibetan-Chinese IT dictionary. For the reader's convenience, we have put these three dictionaries into this one dictionary.

The *Tibetan-Chinese-English Information Technology Dictionary* is the first dictionary in the world that fully covers Tibetan IT terms. It's really a challenge for us to edit and to publish the dictionary as it is an IT professional dictionary and we are not familiar with that area. We expect your feedbacks as we believe it is significant for us when we revise the dictionary in the future.

China Tibetology Publishing House

སྒྲིང་གཞི།

ཆེས་འཁོར་དང་ཆ་འཕྲིན་ལག་ཅུལ་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་དུ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་བྱལ་གདལ་དུ་གཏོང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ ཆ་འཕྲིན་ལག་ཅུལ་ཐད་ཀྱི་བོད་ཡིག་ཐ་སྟངས་གཅིག་གྱུར་དང་ཚད་ཅུན་དུ་བཟོ་རྒྱུ་དང་། ཆ་འཕྲིན་ལག་ཅུལ་ཐད་ཀྱི་བོད་ཡིག་ཐ་སྟངས་སྐོར་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཚད་ཅུན་ཞིག་བཟོ་རྒྱུ་ནི་ཁ་ཆ་དགོས་གཏུགས་ཤིག་ཆགས་ཡོད།

2005ལོའི་ཟླ་བ་3པར་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱིས་བོད་ཚྱངས་དང་། མཚོ་སྟོན། སེམས་ཀྱི་ཀན་སྟན། ཡུན་ནན་བཅས་ཞིང་ཚྱངས་ལྡན་དང་བེ་ཅིན་གྱི་བོད་ཡིག་ཆ་འཕྲིན་ལག་ཅུལ་རིགས་གཅིག་མཐའ་པ་དང་། བོད་ཡིག་མཐའ་པ་། སྐྱ་རིག་པ་མཐའ་པ་རྒྱལ་ལས་ “ཆ་འཕྲིན་ལག་ཅུལ་ཐད་ཀྱི་བོད་ཡིག་ཐ་སྟངས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཚད་ཅུན་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུ་” ཞིབ་འཇུག་བྱ་གཞིའི་ཚོ་རྒྱུང་བཅུགས་ནས། ཆ་འཕྲིན་ལག་ཅུལ་ཐད་ཀྱི་བོད་ཡིག་ཐ་སྟངས་ལ་གྲོས་བསྐྱར་དང་ཞིབ་འཇུག་ལོ་གཞིས་ཅིམ་བྱས་པ་རེད།

ཞིབ་འཇུག་བྱ་གཞི་ཚོ་རྒྱུང་གིས་GB/T 5271.X ཐ་སྟངས་ལག་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཚད་ཅུན་ལྟེ་《ཆ་འཕྲིན་ལག་ཅུལ་གྱི་ཐ་སྟངས་》 ཞེས་བྱ་བ་དེ་གཞིར་བཟུང་བ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཚད་ཅུན་དེ་དང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚད་ཅུན་ISO/IEC 2382དབྱེད་གཞིར་བཟུང་བ་དང་། “སྒྲིག་བཟོ་གཡར་གསུམ་” གྱི་ཅ་དོན་གཞིར་བཟུང་ནས་ཆ་འཕྲིན་ལག་ཅུལ་ཐད་ཀྱི་བོད་ཡིག་ཐ་སྟངས་གཏན་ལ་པལ་གཤིས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་གིས་《ཆ་འཕྲིན་ལག་ཅུལ་གྱི་བོད་ཡིག་ཐ་སྟངས་》 སྐོར་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཚད་ཅུན་གཏན་དུ་འབེབས་རྒྱུར་བལ་མཐུན་གྱི་ཞིབ་འཇུག་གྲུབ་འབྲས་ལུལ་བ་དང་སྒྲུགས་ཞིབ་འཇུག་ཚོ་རྒྱུང་གི་ཞིབ་འཇུག་གྲུབ་འབྲས་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་པའི་《བོད་རྒྱ་དབྱེར་གསུམ་ཆ་འཕྲིན་ལག་ཅུལ་གྱི་ཆོག་མཛད་》 འདི་ཡང་ཚོམ་སྒྲིག་ནས་པར་དུ་བཏབ་པ་ཡིན།

GB/T 5271.X ཐ་སྟངས་ལག་གི་རྒྱལ་ཁབ་ཚད་ཅུན་ནང་ཆ་འཕྲིན་ལག་ཅུལ་ལག་ཚང་མའི་ཐ་སྟངས་བསྐྱས་ཡོད་པ་ཁྱོད་བཟོ་མས་མིང་ཆོག་ ༤༠༠༠ ལྟག་ཅིམ་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཚད་ཅུན་དེའི་ནང་གི་ནང་དོན་ཁ་ཤས་གཏན་འབེབས་བྱེད་པའི་དུས་ཚོད་ཅུང་ལྷ་བ་མ་ཟད། དུས་ཐོག་དུ་བཟོ་བཅོས་བྱེད་ལོངས་མ་བྱུང་བའི་ཁྱེན་གྱིས། ཉེ་བའི་དུས་སུ་བྱུང་བའི་ཆ་འཕྲིན་ལག་ཅུལ་ཐད་ཀྱི་ཐ་སྟངས་གསར་པ་མང་པོ་ཞིག་དེའི་ནང་བསྐྱས་སྤུལ་མེད་པ་རེད། གནད་དོན་འདི་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཕྱིར། ཞིབ་འཇུག་ཚོ་རྒྱུང་གིས་ཆ་འཕྲིན་ལག་ཅུལ་ཐད་ཀྱི་ཐ་སྟངས་གསར་པ་གང་མང་བསྐྱས་པ་དང་འདེམས་སྒྲིག་ནན་ཏན་བྱས་མཐར། ཐ་སྟངས་གསར་པ་ ༢༠༠༠ ལྟག་ཅིམ་ཁ་ཁྱོད་བརྒྱལ་ཡོད།

རྒྱལ་ཁབ་ཚད་ཅུན་འདིའི་ཞིབ་འཇུག་ལས་དོན་ལ་ཞུགས་མཐན་ཁྱོད་བཟོ་མས་མི་ ༤༤ ཟེན་ཞིང་། ཁོང་ཚོ་ཚང་མ་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཚད་ཅུན་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཐན་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཁྱེད་ཁོངས་ཀྱི་རིགས་གཅིག་

མཁས་པ་དང་། དགོན་ཆེ་མོ། མཁས་དབང་བཅས་ཡིན་པ་དང་། བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱངས་དང་། མཚོ་
 སྤོན་ཁོང་ཆེན། སེའོན་ཁོང་ཆེན། ཀན་སུའུ་ཁོང་ཆེན། ཡུན་ནན་ཁོང་ཆེན། པེ་ཅིན་གྲོང་ཁྱེར་བཅས་ནས་
 སེབས་པ་ཤ་སྟག་ཡིན་ཁོང་། ཁོང་ཚོའི་ནང་ནས་ཆེས་འཁོར་ཆེན་རིག་ཆེད་ལས་མི་སྣ་དག་ (ཆང་མའི་
 མིང་བཏགས་ནི་རམ་འབྲམས་པ་ཡན་ཆད་ཡིན་པ་) དང་། ཆེས་རིག་དང་དངོས་ཁམས་རིག་པ་བ་བཞི།
 རྒྱ་རིག་པ་བ་དྲུག་ བོད་ཡིག་ལོ་ཙྗེ་བ་བཅུ་གསུམ། བོད་ཡིག་དཔེ་རྒྱན་པ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་པ་རེད། དེ་
 ཡང་ཁོང་ཚོ་ནི་བོད་རིགས་ཀྱི་ཡུལ་སྐད་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱིས་ཁྱལ་སོ་སོ་ལས་སེབས་པ་ཡིན་པའི་དབང་
 གིས། རྣམ་གྲངས་འདིའི་ཞིབ་འཇུག་གྲུབ་འབྲས་ལ་མཁོ་བའི་ཆབ་བྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་ཡོངས་ཁྱབ་ཀྱི་
 རང་བཞིན་འགན་སྲུང་བྱུང་ཡོད།

ཞིབ་འཇུག་བྱ་གཞི་ཚོ་རྒྱང་གིས་ཞིབ་འཇུག་ལས་དོན་བསྐྱབས་མི་ནང་ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་
 ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ནས་མཐོང་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་གནང་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཁོང་སྤྱོད་སྤྱངས་ལྔ་དང་བེ་
 ཅིན་བཅས་པའི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ཁག་གིས་ཀྱང་སྤྱོད་སེམས་འཁོལ་བའི་ཐུགས་ཁུར་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་
 ཆེན་པོ་གནང་ཡོད། ལྷག་པར་དུ་ལས་ཁུངས་མང་པོས་རང་འཕྲི་ལས་ཁུངས་ལ་མི་ལག་མི་ལྔ་དང་བ་དང་
 ལས་ཀ་བྲེལ་བ་ཆེ་བའི་གནས་ཚུལ་ལ་མ་བཞོས་པར་ལྔ་པ་བཞིན་རྒྱ་དངོན་པ་རྣམས་ལས་དོན་འདི་སྐྱབ་
 པར་མངགས་སྤྱོད། ལས་ཁུངས་དེ་དག་ནི། བོད་རང་སྤྱོད་སྤྱངས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ལས་དོན་མཇུབ་
 སྟོན་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དང་། བོད་སྤྱོད་སྤྱངས་སློབ་གྲྭ་ཆེ་མོ། ཁོང་སྤྱོད་སྤྱངས་ལྔ་དཔེ་རིགས་ལས་གཞུང་
 ལས་ཁང་། མཚོ་སྤོན་དགོ་འོས་སློབ་གྲྭ་ཆེ་མོ། མཚོ་སྤོན་མི་རིགས་སློབ་དཔེ་རིག་སྐྱུར་ལྟེ་གནས། མཚོ་སྤོན་
 མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་པོ། རུབ་བྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེ་མོ། ཀན་སུའུ་ཁོང་ཆེན་གྱི་གཙོ་སྤྱོད་སྤྱངས་ཀྱི་མི་
 རིགས་དགོ་འོས་ཆེད་སྤྱོད་སྤྱངས་གྲྭ། ཡུན་ནན་ཁོང་ཆེན་གྱི་མི་རིགས་དོན་གཙོད་ལྷ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་སྐད་
 ཡིག་གཞུང་ལས་ཁང་། ཡུན་ནན་ཁོང་ཆེན་གྱི་བདེ་ཆེན་བོད་རིགས་རང་སྤྱོད་ཁྱལ་གྱི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་
 འཇུག་ཁང་། སེའོན་ཁོང་ཆེན་གྱི་རྩ་བའི་མི་རིགས་དགོ་འོས་སློབ་གྲྭ། པེ་ཅིན་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་།
 ཀྱང་གོའི་མི་རིགས་ཡིག་སྐྱུར་ལྟེ་གནས། ཀྱང་དབྱང་མི་དམངས་ཀྱན་ཁུབ་རྒྱང་འཕྲིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བོད་
 ཡིག་ཚོ་རྒྱུད། ཀྱང་དབྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེ་མོ་བཅས་སོ། ཆོག་མཛོད་འདི་དུས་རབས་གསར་པར་
 པར་དུ་སྐྱུན་སྐྱབ་པ་བའི་ཕྱོགས་གང་ཅིའི་ཐད་ནས་ཐུགས་ཁུར་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བ་དང་འབྲལ་ཐབས་
 མེད་པས། ང་ཚོས་སྤེལ་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྩི་ཆེ་ཞུ་གྱི།

《བོད་རྒྱ་དབྱེན་གསུམ་ཆ་འཕྲིན་ལག་རྒྱལ་གྱི་ཆོག་མཛོད་》 འདི་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ལྷན་དུ་ཆ་འཕྲིན་
 ལག་རྒྱལ་ཐད་ཀྱི་ཐ་སྐད་དང་ཕྱོགས་ཡོངས་ལ་ཐུག་པའི་བོད་ཡིག་གི་ཆོག་མཛོད་དང་པོ་ཡིན་ཁོང་།
 དེའི་ནང་ཆེས་འཁོར་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཐ་སྐད་དང་། ཆེས་འཁོར་གྱི་བྱ་རིམ་རྒྱས་འགོད། རྒྱག་
 ཆས་ལག་རྒྱལ། རྒྱག་གཙོད་ཆས། གཞི་གྲངས་མཛོད། མིས་བཅོས་རིག་སྟོབས་ལ་སོགས་པའི་ཆ་འཕྲིན་
 ལག་རྒྱལ་ཁུབ་ཁོངས་ནང་གི་ཚན་པ་སུམ་ཅུ་སོ་གྲངས་ཚུད་ཅིང་ཁྱོན་བསྡེམས་ཐ་སྐད་ ༥༠༠༠ ལྷག་ཙམ་
 བསྐྱས་ཡོད།

ཆོག་མཛོད་འདི་ནི་སྐད་རིགས་གསུམ་གྱི་ཤན་ཐུར་ཆོག་མཛོད་ཅིག་ཡིན་པ་དང་། གྲོག་པ་པོའི་
 འཆོལ་སྤངས་འདྲ་མེན་གྱི་དགོས་མཐོས་སྤོང་བའི་ཆེད་དུ། ང་ཆོས་རྒྱན་ལྷན་དུ་དཀར་ཆག་རེུ་མིག་ལ་
 བརྟེན་ནས་སྐད་རིགས་མི་གཅིག་པའི་ཐ་སྐད་འཆོལ་བའི་བྱེད་ཐབས་དེ་དོར་ཏེ། དེའི་ཚབ་ཏུ་ཆོག་
 མཛོད་ཆ་ཆང་གསུམ་པོ་ནི་ཆོག་མཛོད་གཅིག་ཏུ་བསྟུས་པ་ཡིན། དེར་བརྟེན་ཆོག་མཛོད་འདི་དོན་དམ་
 དུ་《བོད་རྒྱ་དབྱིན་གསུམ་ཆ་འཕྲིན་ལག་རྩལ་གྱི་ཆོག་མཛོད་》དང་། 《རྒྱ་བོད་དབྱིན་གསུམ་ཆ་འཕྲིན་
 ལག་རྩལ་གྱི་ཆོག་མཛོད་》《དབྱིན་བོད་རྒྱ་གསུམ་ཆ་འཕྲིན་ལག་རྩལ་གྱི་ཆོག་མཛོད་》ཆ་ཆང་གསུམ་པོ་
 རྩྱགས་སྒྲིག་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན།

ཆོག་མཛོད་འདི་ནི་ Windows Vista དང་ Office 2007 རྩང་གི་བོད་ཡིག་མཉེས་ཆས་
 དང་ཡིག་གཞུགས་བཅད་རྒྱུད་བྱས་ནས་པར་གཞི་བསྒྲིགས་པའི་བོད་ཡིག་དཔེ་དེབ་དང་པོ་དེ་རེད།

ཆོག་མཛོད་འདི་ནི་ཅིས་འཁོར་ཚན་རིག་གི་ལས་བྱེད་མི་སྣ་དང་། མཐོ་རིམ་སློབ་གྲྭ་ཆེན་པོའི་
 དགེ་ཆེན་དང་སློབ་མ། ལོ་ལྷ་བ། ཚུམ་སྒྲིག་དཔེ་སྐྱུ་མི་སྣ་བཅས་ཀྱི་དབུད་གཞིའི་དཔེ་ཆ་དང་ཆོག་
 མཛོད་དུ་བཅད་རྒྱུད་བྱེད་འོས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། རྒྱ་ཆེའི་ཅིས་འཁོར་བཅད་རྒྱུད་བྱེད་མཁན་སྟེ་བོ་རྒྱམས་ལ་
 མཁོ་གཤམ་ཆེ་བའི་ཆོག་མཛོད་ཅིག་ཀྱང་ཡིན་ནོ།

ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པ་ཞིབ་འཇུག་ལྟེ་གནས་ཀྱི་
 “ཆ་འཕྲིན་ལག་རྩལ་ཐད་ཀྱི་བོད་ཡིག་ཐ་སྐད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཚད་ལྡན་ལ་ཞིབ་འཇུག་” ཅེས་པའི་
 ཞིབ་འཇུག་རྣམ་གྲངས་ཚོ་རྒྱུད་ནས།
 ༢༠༠༧ལོའི་ཟླ་༣ པའི་ཆོས་༡༠ ཉིན།

前 言

随着计算机及信息技术在藏族地区的不断普及,在藏语中统一和规范信息技术词汇,制定藏文信息技术词汇的国家标准,已成为了迫在眉睫的事情。

2005年3月,中国藏学研究中心组织西藏、青海、四川、甘肃、云南等五省区和北京的藏文信息技术专家、藏文文字专家和语言学专家,成立“藏文信息技术词汇国家标准的研究”课题组,对信息技术词汇的藏文译文进行了为期两年的探讨和研究。

课题组依据 GB/T 5271.X 术语系列中文国家标准《信息技术 词汇》,同时参考与该国家标准相对应的国际标准 ISO/IEC 2382,以“挖、创、借”的原则,制定了信息技术词汇的藏文翻译。最终为协助国家相关部门制定《信息技术词汇·藏文》国家标准提供了相应的研究成果;同时编纂出版了这部作为课题组主要研究成果之一的《藏汉英对照信息技术词典》。

GB/T 5271.X 术语系列中文国家标准覆盖了信息技术各个部分的词汇,共计 4000 多个词条。由于该国家标准的部分内容制定的时间比较早,且未得到及时修订,所以很多新近出现的信息技术新词术语未能收录于其中。为了解决这一问题,课题组经广泛收集、认真挑选,新增了 2000 多条信息技术新词术语。

参与本项目研究工作的人员共计 44 人,均为本项目研究及相关领域的专家、教授和学者,分别来自西藏、青海、四川、甘肃和云南等五省区及北京市。其中计算机专业专业人员有 9 人(均为硕士以上学位),数学、物理学 4 人,语言学 6 人,藏文翻译界 13 人,藏文出版界 12 人。他们分别来自藏语三大方言区,因而保证了本项目研究成果所应具有的代表性和普遍性。

课题组在开展研究工作的过程中,得到了中国藏学研究中心的高度重视,同时也得到五省区和北京的有关单位、部门的热情关心和大力支持。特别是许多单位,在本单位人手紧缺、工作繁忙的情况下,仍能派出骨干积极参与这项工作,我们对此表示由衷的谢意。这些单位有:西藏自治区藏语文工作指导委员会、西藏大学、五省区教材协作办公室、青海师范大学、青海省民族教材编译中心、青海民族学院、西北民族大学、甘肃省合作民族师专、云南省民委语委办、云南省迪庆藏族自治州藏学院、四川省马尔康民族师范学校、民族出版社、民族翻译中心、中央人民广播电台藏语组、中央民族大学。本词典在新世纪的问世,与来自各方的关心和支持是分不开的。

《藏汉英对照信息技术词典》是国内外第一部全面涉及信息技术词汇的藏文词典,它覆盖了包括计算机界面用语、计算机程序设计、设备技术、处理器、数据库和人工智能等信息技术领域的 30 多个部分,共收录 6000 多个词条。

本字典所覆盖的是专业性极强的计算机信息技术领域的术语和概念，对藏语文来说新词术语占了很大的比例。尽管课题组全体专家付出了艰苦的努力，但由于时间和经费有限，译词有不准确，甚至有错误的情况在所难免，我们期待着与广大热心的读者和专家共同改进信息技术词汇的藏文译词。进而在将来进一步修订本词典，修订《信息技术词汇·藏文》国家标准，为推动藏文信息技术的发展和藏族地区信息化的建设做出一点微薄的贡献。

本词典是三语对照词典，为了方便读者不同的查找需要，我们抛弃了传统的使用索引表的方法来满足读者用不同语言查词典的做法，代之以将三套完整的词典集中在同一本词典中。因此，本词典实际上是《藏汉英对照信息技术词典》、《汉藏英对照信息技术词典》和《英藏汉对照信息技术词典》三套完整词典的集合体。

本词典的录入、排版和藏文自动排序都是用微软的 Windows Vista 和 Office 2007 中的藏文系统完成的，它是用 Windows Vista 和 Office 2007 中的藏文系统排版制作的第一部藏文图书。

本词典可供计算机科学工作者、高等院校师生、翻译人员和编辑出版人员作为参考书和工具书使用，也是广大计算机用户应备的工具书。

中国藏学研究中心
“藏文信息技术词汇国家标准的研究”课题组
2007 年 3 月 10 日